

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Awareness & General Aptitude Test)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२५ प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based knowledge)					२५ प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण (विद्युतीय घडी लगायत) परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पूरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

९. विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
१०. विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
११. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
१२. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१३. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
१४. यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१५. पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८०/०८/१२

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान भाग

(Part I) :

सामान्य ज्ञान र सामान्य अभिक्षमता परीक्षण

(General Awareness and General Aptitude Test)

खण्ड (Section - A) : (१५ प्रश्न X २ अङ्क = ३० अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

(१६ अङ्क)

- १.१ नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरु
- १.२ नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालको आर्थिक अवस्था र संघीय तथा गण्डकी प्रदेशको चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- १.४ जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- १.५ मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु
- १.६ जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.७ नेपालको संविधानमा मौलिक हक र कर्तव्य, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.८ नेपालमा लोकतान्त्रिक व्यवस्था र संघीय शासन प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.९ संयुक्त राष्ट्रसंघ सम्बन्धी जानकारी
- १.१० क्षेत्रीय संगठन (सार्क र बिमस्टेक) सम्बन्धी जानकारी
- १.११ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरु

२. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

(१४ अङ्क)

२.१ कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)

- २.१.१ कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
- २.१.२ सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरु
- २.१.३ कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
- २.१.४ कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
- २.१.५ कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु
- २.१.६ अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- २.१.७ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन (Public Procurement Management) सम्बन्धी सामान्य जानकारी (खरिद योजना, लागत अनुमान र खरिदका विधिका प्रकार)
- २.१.८ कार्यालयमा सूचना प्रविधिको प्रयोग (Windows, Word, Excel, Presentation System, E-mail, Internet and Social Media)
- २.२ गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवा सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरु:
 - २.२.१ गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरु
 - २.२.२ कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - २.२.३ कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरु
- २.३ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.४ सरकारी बजेट सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.५ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- २.६ सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता
- २.७ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- २.८ मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न X २ अङ्क = २० अङ्क)

३. सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)

- ३.१ शाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (**Verbal Aptitude Test**) : यस परीक्षणमा शब्दज्ञान (vocabulary), अनुक्रम (alphabet series), समरूपता (analogy), वर्गीकरण (classification), कोडिङ-डिकोडिङ (coding-decoding), दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण (direction & distance sense test), तर्क विचार सम्बन्धी (logical reasoning), आगमन र निगमन (Induction and Deduction), पंक्तिक्रम (ranking order) आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- ३.२ संख्यात्मक अभिक्षमता परीक्षण (**Numerical Aptitude Test**) : यस परीक्षणमा अनुक्रम (alphabet series), समरूपता (analogy), वर्गीकरण (classification), कोडिङ (coding), अंकगणितीय तर्क / क्रिया सम्बन्धी (common sense test), प्रतिशत, भिन्न, अनुपात, औसत, समय र काम, छोडिएका अक्षरहरू र संकेतको क्रम मिलाउने (Insert missing number/symbol), आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- ३.३ अशाब्दिक अभिक्षमता परीक्षण (**Non-Verbal/Abstract Aptitude Test**) : यस परीक्षणमा अनुक्रम (series test), समरूपता (analogy), वर्गीकरण (classification), भेन चित्र (Venn-diagram), त्रिभुज, वर्ग र बहुभुजहरूको रचना (construction of triangle, square and polygon), चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, (figure formation and describe), आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- ३.४ रुजु गर्ने (**Verification test**) र फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (**Filing aptitude test**): रुजु गर्ने (Verification test), परीक्षणमा तथ्यांक (Data on testing), संख्या वा शाब्दिक सूचनालाई जाँच गर्ने वा त्रुटी पत्ता लगाउने अथवा समानता वा भिन्नता पत्ता लगाउने (numerical or verbal information, identifications of errors, similarities and differences) किसिमका प्रश्नहरू समावेश हुनेछन् । फाइलिङ अभिरुचि परीक्षण (Filing aptitude test) मा शाब्दिक र संख्यात्मक फाइलिङ (verbal and numerical filing), वस्तु वा प्रक्रियालाई वर्णमालाक्रम, संख्यात्मकक्रम वा कालक्रम (alphabetical, numerical or chronological order of items) अनुसार समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरू समावेश हुनेछन् ।
- ३.५ निर्देशन अनुसरण गर्ने (**Follows the instructions**) र विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (**Analytical reasoning test**): निर्देशन अनुसरण गर्ने (Follows the instructions), परीक्षणमा दिइएको लिखित निर्देशनलाई हुबहु अनुसरण गरी समाधान गर्ने किसिमका प्रश्नहरू समावेश हुनेछन्। विश्लेषणात्मक तार्किकता परीक्षण (Analytical reasoning test) मा शाब्दिक वा संख्यात्मक वा अशाब्दिक (चित्रात्मक) (literal or numerical or non-verbal) किसिमका विश्लेषणात्मक तार्किकता (analytical logic) सम्बन्धी प्रश्नहरू समावेश हुनेछन् ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य - ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(२५ प्रश्न x २ अङ्क = ५० अङ्क)

१. नेपालको इतिहास

१.१ नेपाली इतिहासका स्रोतहरू

१.२ प्राग इतिहास सम्बन्धी सामान्य जानकारी

१.३ गोपाल, महिषपाल र किराँतकाल

१.४ लिच्छवीकालका प्रसिद्ध शासकहरू: मानदेव, अंशुवर्मा, नरेन्द्रदेव

१.५ मध्यकालका प्रसिद्ध शासक र तिनका कार्य

१.५.१ पूर्व मध्यकालको सामान्य जानकारी

१.५.२ सिद्धा: अशोक चल्ल, जितारी मल्ल, आदित्य मल्ल, रिपु मल्ल, पुण्य मल्ल, पृथ्वी मल्ल

१.५.३ काठमाण्डौं उपत्यकाका मध्यकालका प्रसिद्ध शासकहरू र तिनका मुख्य कार्यहरू: अरिमल्ल, जयस्थिति मल्ल, महिन्द्र मल्ल, यक्ष मल्ल, भूपतिन्द्र मल्ल, प्रताप मल्ल, सिद्धिनरसिंह मल्ल, श्रीनिवास मल्ल, योगनरेन्द्र मल्ल, जयप्रकाश मल्ल

१.५.४ कर्णाली प्रदेशको खस मल्ल राज्य र तिनका शासकहरू

१.५.५ सिम्रौनगढको सामान्य परिचय

१.५.६ बाइसे, चौविसे राज्य अन्तर्गत: जुम्ला, डोटी, अछाम, दुल्लु, पाल्पा, पर्वत र कास्की

१.५.७ गोरखा राज्यको इतिहास तथा प्रसिद्ध शासकहरू: द्रव्य शाह, राम शाह, पृथ्वीपति शाह

१.५.८ गण्डकी प्रदेशमा पर्ने चौविसे राज्यहरू

१.५ आधुनिक काल र केही विशेष घटनाक्रम

१.५.१ पृथ्वीनारायण शाह, राजेन्द्र लक्ष्मी र बहादुर शाहले नेपालको एकीकरणमा गरेका योगदान

१.५.२ नेपाल- भोट युद्ध

१.५.३ नेपाल- अंग्रेज युद्ध

१.५.४ सुगौली सन्धि

१.५.५ राणाहरूको उदय, राणाकालिन महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्रीहरू: जंगबहादुर राणा, विर समशेर, देव समशेर, चन्द्र समशेर र जुद्ध समशेर

१.५.६ आधुनिक कालको इतिहास (वि.सं. २००७ देखि हालसम्मका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू)

२. पुरातत्व र पुरातात्विक महत्वका स्थलहरू

२.१ पुरातत्व: परिभाषा, महत्व र क्षेत्र

२.२ पुरातात्विक उत्खनन र अन्वेषण सम्बन्धी जानकारी

२.३ केही महत्वपूर्ण पुरातात्विक स्थलहरू: काठमाडौं उपत्यका, लुम्बिनी, कपिलबस्तु, तिलौराकोट, मुस्ताङ आदि

३. संग्रहालय तथा अभिलेखालय

३.१ संग्रहालयको परिचय र परिभाषा

३.२ संग्रहालयको महत्व र प्रकार

३.३ नेपालमा संग्रहालयको इतिहास र विकासक्रम

३.४ नेपालको सरकारीस्तरमा स्थापना भएका संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी

३.५ गण्डकी प्रदेशमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका मुख्य मुख्य सामुदायिक र संस्थागत संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.६ संग्रहालयको सामग्री संकलन, रजिष्ट्रेसन, संरक्षण, सुरक्षा र प्रदर्शनी सम्बन्धी जानकारी
- ३.७ संग्रहालय शिक्षा सम्बन्धी जानकारी
- ३.८ अभिलेखालय सम्बन्धी जानकारी
- ३.९ नेपालमा अभिलेखालयको विकास
- ३.१० अभिलेख र कागजात
- ३.११ अभिलेख र कागजातको सूचीकरण, वर्गीकरण र संरक्षण
- ३.१२ अभिलेखको उपयोग
- ३.१३ अभिलेख तथा लेखनकला

४. सांस्कृतिक सम्पदाहरू

- ४.१ नेपाल र गण्डकी प्रदेशका मूर्त/अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाहरू र सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ४.२ नेपालका विश्व सम्पदा सूचिमा सूचिकृत सम्पदाहरू: पशुपति, चाँगुनारायण, बौद्ध, स्वयम्भू, हनुमानढोका, ललितपुर र भक्तपुर दरबार संरक्षित स्मारक क्षेत्र, लुम्बिनी
- ४.३ संरक्षित स्मारक क्षेत्रको अवधारणा
- ४.४ गण्डकी प्रदेशका प्रमुख धर्म, संस्कृति, परम्परा तथा जातजातिहरू
- ४.५ गण्डकी प्रदेशमा मनाइने प्रमुख चाडपर्वहरू

५. कला तथा वास्तुकला सम्बन्धी जानकारी

- ५.१ नेपालका मूर्तिकला, चित्रकला, काष्ठकला तथा वास्तुकला
- ५.२ नेपालका दरबार तथा मन्दिर लगायतका वास्तुकला तथा वास्तुशैली
- ५.३ गण्डकी प्रदेशमा रहेका मठमन्दिर, गुम्बा-विहार, चैत्य, देवल, कोट, गढी र दरबार सम्बन्धी जानकारी

६. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- ६.१ कार्यालय व्यवस्थापन
 - ६.१.१ कार्यालय: परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - ६.१.२ सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - ६.१.३ कार्यालय श्रोतसाधन: परिचय र प्रकार
 - ६.१.४ कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - ६.१.५ कार्यालय कार्यविधि: पत्र व्यवहार, दर्ता र चलानी, परिपत्र र तोक आदेश
 - ६.१.६ अभिलेख व्यवस्थापन
- ६.२ मानवीय मूल्य मान्यता, नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

७. पर्यटन र पथ प्रदर्शक (गाईड) सम्बन्धी

- ७.१ पर्यटक र पर्यटनको परिचय
- ७.२ नेपालमा पर्यटनको विकासक्रम
- ७.३ नेपालका प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य स्थलको जानकारी
- ७.४ नेपालमा पर्यटनका लागि आकर्षण क्रियाकलाप
- ७.५ गण्डकी प्रदेशका महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरू
- ७.६ असल पथ प्रदर्शकमा हुनुपर्ने गुणहरू
- ७.७ पथ प्रदर्शकले पालना गर्नुपर्ने नियमहरू
- ७.८ संग्रहालयको प्रवर्द्धनमा पथ प्रदर्शकको भूमिका

८. सेवा सम्बन्धी कानून तथा योजना

- ८.१ गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा ऐन र नियमावली सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पूरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ८.२ गण्डकी प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६
 ८.३ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
 ८.४ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
 ८.५ अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०४६
 ८.६ नेपाल सरकारको संस्कृति नीति, २०६७ सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयवस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	३०	१५ प्रश्न × २ अङ्क = ३०
	(B)	सामान्य अभिक्षमता परीक्षण (General Aptitude Test)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		५०	२५ प्रश्न × २ अङ्क = ५०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based - knowledge) को पाठ्यक्रमका एकाइबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

पाठ्यक्रमका एकाइ	1	2	3	4	5	6	7	8
प्रश्न संख्या	4	4	4	3	3	3	2	2

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य - ज्ञान (Job Based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. नेपालको इतिहास

- १.१ नेपाली इतिहासका स्रोतहरू
- १.२ प्राग इतिहास सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.३ गोपाल, महिषपाल र किराँतकाल
- १.४ लिच्छवीकालका प्रसिद्ध शासकहरू: मानदेव, अंशुवर्मा, नरेन्द्रदेव
- १.५ मध्यकालका प्रसिद्ध शासक र तिनका कार्य
 - १.५.१ पूर्व मध्यकालको सामान्य जानकारी
 - १.५.२ सिन्धु: अशोक चल्ल, जितारी मल्ल, आदित्य मल्ल, रिपु मल्ल, पुण्य मल्ल, पृथ्वी मल्ल
 - १.५.३ काठमाण्डौँ उपत्यकाका मध्यकालका प्रसिद्ध शासकहरू र तिनका मुख्य कार्यहरू: अरिमल्ल, जयस्थिति मल्ल, महिन्द्र मल्ल, यक्ष मल्ल, भूपतिन्द्र मल्ल, प्रताप मल्ल, सिद्धिनरसिंह मल्ल, श्रीनिवास मल्ल, योगनरेन्द्र मल्ल, जयप्रकाश मल्ल
 - १.५.४ कर्णाली प्रदेशको खस मल्ल राज्य र तिनका शासकहरू
 - १.५.५ सिम्रौनगढको सामान्य परिचय
 - १.५.६ बाइसे, चौविसे राज्य अन्तर्गत: जुम्ला, डोटी, अछाम, दुल्लु, पाल्पा, पर्वत र कास्की
 - १.५.७ गोरखा राज्यको इतिहास तथा प्रसिद्ध शासकहरू: द्रव्य शाह, राम शाह, पृथ्वीपति शाह
 - १.५.८ गण्डकी प्रदेशमा पर्ने चौविसे राज्यहरू
- १.५ आधुनिक काल र केही विशेष घटनाक्रम
 - १.५.१ पृथ्वीनारायण शाह, राजेन्द्र लक्ष्मी र बहादुर शाहले नेपालको एकीकरणमा गरेका योगदान
 - १.५.२ नेपाल- भोट युद्ध
 - १.५.३ नेपाल- अंग्रेज युद्ध
 - १.५.४ सुगौली सन्धि
 - १.५.५ राणाहरूको उदय, राणाकालिन महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्रीहरू: जंगबहादुर राणा, विर समशेर, देव समशेर, चन्द्र समशेर र जुद्ध समशेर
 - १.५.६ आधुनिक कालको इतिहास (वि.सं. २००७ देखि हालसम्मका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू)

२. पुरातत्व र पुरातात्विक महत्वका स्थलहरू

- २.१ पुरातत्व: परिभाषा, महत्व र क्षेत्र
- २.२ पुरातात्विक उत्खनन र अन्वेषण सम्बन्धी जानकारी
- २.३ केही महत्वपूर्ण पुरातात्विक स्थलहरू: काठमाडौँ उपत्यका, लुम्बिनी, कपिलबस्तु, तिलौराकोट, मुस्ताङ आदि

३. संग्रहालय तथा अभिलेखालय

- ३.१ संग्रहालयको परिचय र परिभाषा
- ३.२ संग्रहालयको महत्व र प्रकार
- ३.३ नेपालमा संग्रहालयको इतिहास र विकासक्रम
- ३.४ नेपालको सरकारीस्तरमा स्थापना भएका संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी
- ३.५ गण्डकी प्रदेशमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका मुख्य मुख्य सामुदायिक र संस्थागत संग्रहालयहरूको सामान्य जानकारी
- ३.६ संग्रहालयको सामग्री संकलन, रजिष्ट्रसन, संरक्षण, सुरक्षा र प्रदर्शनी सम्बन्धी जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.७ संग्रहालय शिक्षा सम्बन्धी जानकारी
- ३.८ अभिलेखालय सम्बन्धी जानकारी
- ३.९ नेपालमा अभिलेखालयको विकास
- ३.१० अभिलेख र कागजात
- ३.११ अभिलेख र कागजातको सूचीकरण, वर्गीकरण र संरक्षण
- ३.१२ अभिलेखको उपयोग
- ३.१३ अभिलेख तथा लेखनकला

४. सांस्कृतिक सम्पदाहरू

- ४.१ नेपाल र गण्डकी प्रदेशका मूर्त/अमूर्त सांस्कृतिक सम्पदाहरू र सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ४.२ नेपालका विश्व सम्पदा सूचिमा सूचिकृत सम्पदाहरू: पशुपति, चाँगुनारायण, बौद्ध, स्वयम्भू, हनुमानढोका, ललितपुर र भक्तपुर दरवार संरक्षित स्मारक क्षेत्र, लुम्बिनी
- ४.३ संरक्षित स्मारक क्षेत्रको अवधारणा
- ४.४ गण्डकी प्रदेशका प्रमुख धर्म, संस्कृति, परम्परा तथा जातजातिहरू
- ४.५ गण्डकी प्रदेशमा मनाइने प्रमुख चाडपर्वहरू

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

५. ५. कला तथा वास्तुकला सम्बन्धी जानकारी

- ५.१ नेपालका मूर्तिकला, चित्रकला, काष्ठकला तथा वास्तुकला
- ५.२ नेपालका दरवार तथा मन्दिर लगायतका वास्तुकला तथा वास्तुशैली
- ५.३ गण्डकी प्रदेशमा रहेका मठमन्दिर, गुम्बा-विहार, चैत्य, देवल, कोट, गढी र दरवार सम्बन्धी जानकारी

६. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- ६.१ कार्यालय व्यवस्थापन
 - ६.१.१ कार्यालय: परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - ६.१.२ सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - ६.१.३ कार्यालय श्रोतसाधन: परिचय र प्रकार
 - ६.१.४ कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - ६.१.५ कार्यालय कार्यविधि: पत्र व्यवहार, दर्ता र चलानी, परिपत्र र तोक आदेश
 - ६.१.६ अभिलेख व्यवस्थापन
- ६.२ मानवीय मूल्य मान्यता, नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

७. पर्यटन र पथ प्रदर्शक (गाईड) सम्बन्धी

- ७.१ पर्यटक र पर्यटनको परिचय
- ७.२ नेपालमा पर्यटनको विकासक्रम
- ७.३ नेपालका प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य स्थलको जानकारी
- ७.४ नेपालमा पर्यटनका लागि आकर्षण क्रियाकलाप
- ७.५ गण्डकी प्रदेशका महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरू
- ७.६ असल पथ प्रदर्शकमा हुनुपर्ने गुणहरू
- ७.७ पथ प्रदर्शकले पालना गर्नुपर्ने नियमहरू
- ७.८ संग्रहालयको प्रवर्द्धनमा पथ प्रदर्शकको भूमिका

८. सेवा सम्बन्धी कानून तथा योजना

- ८.१ गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा ऐन र नियमावली सम्बन्धी सामान्य जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, चौथो तहका ग्यालरी गार्ड (कक्ष रक्षक) पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ८.२ गण्डकी प्रदेश प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०७६
- ८.३ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३
- ८.४ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६
- ८.५ अभिलेख संरक्षण नियमावली, २०४६
- ८.६ नेपाल सरकारको संस्कृति नीति, २०६७ सम्बन्धी सामान्य जानकारी

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०